

ชื่อเรื่อง การค้นคว้าแบบอิสระ

ผลกระทบของการดำเนินงานโครงการพัฒนาที่สูง
ไทย-เยอรมัน ต่อชุมชนชาวเขา : ศึกษาเฉพาะ
กรณี พื้นที่ลุ่มน้ำกลาง กิ่งอำเภอปางมะผ้า
จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ชื่อผู้เขียน

นายชัยวัฒน์ ติเรกวัดนา

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชพานนท์ ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ สมศักดิ์ เกี่ยวกิ่งแก้ว กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ประชิต ณ บางช้าง กรรมการ

บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระ เรื่องผลกระทบของการดำเนินงานโครงการพัฒนาที่สูง
ไทย-เยอรมัน ต่อชุมชนชาวเขา : ศึกษาเฉพาะกรณี พื้นที่ลุ่มน้ำกลาง กิ่งอำเภอปางมะผ้า
จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบผลกระทบของการดำเนินงานโครงการพัฒนาที่
สูง ไทย-เยอรมัน ต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ของชุมชน
ชาวเขาในพื้นที่ลุ่มน้ำกลาง กิ่งอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยใช้รูปแบบการ
ทดลองเป็นเครื่องมือในการศึกษา แบ่งประชากรเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง คือ ชุมชน
ชาวเขาในพื้นที่โครงการพัฒนาที่สูง ไทย-เยอรมัน จำนวน 40 ครัวเรือน ใน 8 หมู่บ้าน 4
ตำบล ของกิ่งอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน และกลุ่มควบคุม คือ ชุมชนชาวเขา ซึ่ง
ไม่มีโครงการพัฒนาเข้าไปดำเนินการ จำนวน 40 ครัวเรือน ใน 8 หมู่บ้าน 3 ตำบลของ
อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ แล้วทำการสัมภาษณ์โดยแบบสัมภาษณ์ชุดเดียวกัน ปรากฏ
ผลศึกษา ดังนี้

1. การดำเนินงานพัฒนาของโครงการพัฒนาที่สูง ไทย-เยอรมัน ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อชุมชนชาวเขาในพื้นที่ลุ่มน้ำกลาง กิ่งอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน กล่าวคือ

1.1 ด้านเศรษฐกิจ มีการเปลี่ยนแปลงในอัตราต่ำ เช่น การครอบครองทรัพย์สิน การใช้ความรู้ด้านการเกษตรแผนใหม่ และมีการเปลี่ยนแปลงในเชิงถดถอย เช่น รายได้ การถือครองที่ดิน การมีสัตว์เลี้ยง เนื่องจากการส่งเสริมการเกษตรเชิงอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อแก้ไขปัญหาการทำไร่เลื่อนลอยและปลูกฝิ่น

1.2 ด้านสังคม มีผลกระทบทางด้านการศึกษาย้อย่างในลักษณะของการเริ่มให้ความสำคัญของการศึกษาของบุตร

1.3 ด้านการเมือง ไม่มีความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังมีโครงการอย่างชัดเจน จะมีเพียงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับชุมชนของชุมชนหลังมีโครงการมากกว่า

2. ชุมชนชาวเขาในพื้นที่ลุ่มน้ำกลาง กิ่งอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาของโครงการพัฒนาที่สูง ไทย-เยอรมัน ไม่มีสภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองแตกต่างจากชุมชนในพื้นที่ควบคุม ซึ่งไม่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาของโครงการพัฒนาที่สูง ไทย-เยอรมัน อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ

2.1 ด้านเศรษฐกิจ ไม่มีความแตกต่างอย่างเด่นชัดในด้านรายได้ การใช้ความรู้ด้านการเกษตรแผนใหม่ การมีสัตว์เลี้ยง การครอบครองทรัพย์สิน ระหว่าง 2 ชุมชน แต่หากจะเปรียบเทียบอัตราส่วน ชุมชนควบคุมจะอยู่ในช่วงรายได้และมีการครอบครองทรัพย์สินราคาสูงมากกว่า

2.2 ด้านสังคม ระดับการศึกษา วิธีการรักษาพยาบาล ความรู้ด้านสุขอนามัย การวางแผนครอบครัว ไม่มีความแตกต่างอย่างชัดเจน ระหว่างชุมชนทั้งสอง จะมีเพียงชุมชนที่มีโครงการให้ความสำคัญต่อการศึกษาของบุตรมากกว่า

2.3 ด้านการเมือง ไม่พบความแตกต่างเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับชุมชน การนับถือผู้นำสำคัญในชุมชน มีประการเดียวที่แตกต่างคือ ชุมชนที่มีโครงการจะพึ่งพาเจ้าหน้าที่รัฐในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนมากกว่า

Independent Study Impacts of the Operation of the Thai-German
 Highland Development Programme on Hilltribe
 Communities: A Case Study of Namlang Basin,
 Pang Ma Pha Sub-District, Mae Hong Son
 Province

Author Chaiwat Direkwattana

M.A. (Political Science) Politics and Government

Examining Committee :

Assist. Prof. Nat	Chaparnond	Chairman
Assoc. Prof. Somsak	Keawkingkeo	Member
Assoc. Prof. Prachid	Na Bangchang	Member

ABSTRACT

The independent study is designed to learn about the impacts of the operation of the Thai-German Highland Development Project on economic, social and political changes of the hilltribe community in Namlang basin, Pang Ma Pha Sub-District, Mae Hong Son Province. The study was carried out through experiment, which was made of two groups of cohorts: 1) the experimented group encompassing 40 hilltribe households in the Thai-German Highland Development Project area scattered in eight villages of four Tambon in Pang Ma Pha Sub-District, Mae Hong Son Province, and 2) the controlled group encompassing 40 tribal households located in eight villages of three Tambon in Amphoe Mae Taeng, Chiang Mai Province. Interviews were then held with these two sampling units, using the same set of questionnaires. The study's results are as follows:

1. The operation of the Thai-German Highland Development Project did not have significant impacts on the hilltribe community in Namlang basin, Pang Ma Pha Sub-District, Mae Hong Son Province according to findings given below.

1.1 In economic aspect there has been minimal progressive change in connection with landholding, usage of modern agricultural technology; regressive change has been also felt in relation of income, landholding and lack of domesticated animals. The change is believed to be originated by the introduction of agricultural system which emphasized the conservation of soil and water in order to solve the problem of rotational shifting cultivation and opium poppy growing.

1.2 In social aspect there has been little impact on education in the sense that the tribesmen became aware of education significance for their children.

1.3 In political aspect, there has been no obvious difference either before or after project introduction, except for the interactions between the government officials and community after the project was introduced.

2. The hilltribe communities in Namlang basin, Pang Ma Pha Sub-District, Mae Hong Son Province, which are under the development plan initiated by the Thai-German Highland Development Project, do not have any significant change in terms of economic, social and political aspects, which is distinct from the controlled community that have no supports from the Thai-German Highland Development Project.